

Rovnost v poradenství?

PhDr. Petra Novotná
Listopad 2012

„Rovnost“ x odlišnost v poradenství

- Poradenská služba vytváří koncept rovných příležitostí, vychází ze snahy vyrovnávat podmínky pro vzdělání, s respektem k různému sociálnímu složení třídy i k různé úrovni kognitivních předpokladů

(Zapletalová, J. a kol.: Obligatorní diagnózy a obligatorní diagnostika v PPP, IPPP 2006, str. 40)

A close-up photograph of two hands held open, palms facing each other, with fingers slightly spread. The skin is light-toned and the lighting is soft, creating a warm, gentle atmosphere. The hands are positioned in the lower half of the frame, with the palms facing upwards and slightly towards each other.

Znevýhodněný žák

Vymezení sociálního a zdravotního znevýhodnění dle Školského zákona

- **Zdravotní znevýhodnění** dle ŠZ § 16 odst.3: „ZZ je pro účely tohoto zákona zdravotní oslabení, dlouhodobá nemoc nebo lehčí zdravotní poruchy vedoucí k poruchám učení a chování, které vyžadují zohlednění při vzdělávání“
 - např. neurologická onemocnění, psychiatrická onemocnění a jiná somatická onemocnění

Sociální znevýhodnění

- Dle ŠZ § 16 odst.4: „**Sociálním znevýhodněním** je pro účely tohoto zákona:
- **a)** rodinné prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy,
- **b)** nařízená ústavní výchova nebo uložená ochranná výchova, nebo
- **c)** postavení azylanta, osoby požívající doplňkové ochrany a účastníka řízení o udělení mezinárodní ochrany na území České republiky podle zvláštního právního předpisu.[11](#)).“

Sociální znevýhodnění

- Dle Vyhlášky č.147/2011 Sb.§ 1odst.6:
„Za žáka **se sociálním znevýhodněním** se pro účely poskytování vyrovnávacích opatření podle odstavce 2 považuje zejména žák z prostředí, kde se mu nedostává potřebné podpory k řádnému průběhu vzdělávání včetně spolupráce zákonných zástupců se školou, a žák znevýhodněný nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka.“

Kdo ještě může být znevýhodněným žákem z pohledu vzdělávání ?

- Žák nadaný, který není identifikován
- Žák s handicapem v oblasti navazování soc.vztahů
- Žák s handicapem v oblasti komunikace – ve smyslu osobnostní nejistoty, sníženého sebevědomí, potížemi v sebeprezentaci
- Žák s kázeňskými problémy
- Žák v riziku poruchy chování
- Žák „cizinec“
- Žák s minimální motivací ke studiu atd.

Role poradenského systému diagnóza x podpora x pomoc

Role poradenského systému resp. PPP s ohledem na rovnost ve vzdělávání?

- Co se očekává od PPP/ SPC – jasně vymezené standardní činnosti dle Vyhlášky č.72/2005 Sb.v platném znění
- Diagnostické činnosti, reedukační a intervenční činnosti, metodické a informační činnosti
- Lze nabízet i další služby mimo rámec standardních činností PPP? Na čem to závisí?

Diagnostika

- Informace o klientovi získáváme prostřednictvím: anamnézy, rozhovoru, dotazníků, testů, dg.nástrojů, pozorování, rozboru školních výsledků atd.
- Diagnostika u zdrav.znevýhodněného žáka – podkladem často lékařská zpráva

Diagnostika soc.znevýhodnění

- Dg.soc.znevýhodnění – PPP aktuálně nemají k dispozici vhodný dg.nástroj pro soc.znevýhodnění
- Vinelandská škála soc.zralosti z r.1965 – zjišťování sociálních kompetencí dítěte

Dg.kritéria pro definování sociokulturního znevýhodnění

Zapletalová, J. a kol.: Obligatorní diagnózy a obligatorní diagnostika v PPP (IPPP 2006):

1. Rovina ekonomická

2. Faktory soc. vyloučení (vyšší počet dětí v domácnostech bez práce, nízká porodní váha, vyšší dětská úmrtnost, nízká účast na výuce ve škole, počet opak.ročníků, vyšší počet dětí ve výchovných institucích)

Rovina sociálního kapitálu rodiny:

- Materiální podmínky v rodině, faktory soc.vyloučení
- Bydliště, lokalita, konkrétní bytové podmínky
- Úplnost rodiny, dosažené vzdělání rodičů, nezaměstnanost
- Počet sourozenců, normy, hodnoty
- Postavení v široké rodině
- Rizikové faktory – např.nemoc v rodině, trestná činnost, závislosti a jiné rizikové chování

Možnosti podpory ze strany PPP

- Podpora klientovi:
 - diagnostika vzdělávacích potřeb žáka/ dítěte...od diagnózy ke stanovení míry potřeby, silné stránky dítěte/žáka, možnosti a limity
 - stanovení stupně podpory pro žáka v návaznosti na míru potřeby
- Podpora rodině:
 - podrobné vysvětlení výstupů a závěrů vyšetření pomoc při vyrovnání se se závěry vyšetření a společné hledání cesty k vyrovnání určitého handicapu
 - doporučení pro zákonné zástupce – v čem mohou být nápomocni a co může pro vyrovnání udělat škola, co sám klient
 - nabídka možností reedukace při PPP či navázání spolupráce s jinou institucí

Možnosti podpory ze strany PPP

- Podpora škole:
 - kvalitně zpracovaná podpůrná či vyrovnávací opatření
 - nabídka konzultací a metodického vedení
 - pomoc při sestavení IVP

Typy strategií jako prevence selhávání znevýhodněných žáků – možnosti PPP a jiných institucí, subjektů

- aktivní komunikace PPP se školami v regionu přímo v terénu – kontakt s terénem
- kvalitní vedení výchovných poradců – informační servis, aktuální trendy v péči o znevýhodněné žáky
- klima školy, klima třídy – vytváření a podpora pozitivního klimatu školy/třídy
- role třídního učitele – manažer třídy
- důležitost kariérového poradenství – vhodná volba školy jako prevence předčasného ukončení SŠ studia

Pokračování

- ŠPP, preventivní týmy na školách
- **kvalitní příprava všech pedagogů na VŠ**
- vzdělávání celých pedagogických sborů
- podpora pedagogům - mediace, supervize, koučink
- práce s rodičovskou veřejností na školách – rodičovské schůzky jinak, rodičovské dílny,
- osvětová činnost pro rodiče – rodičovské kluby

Pokračování

- práce s hodnocením a pokrokem žáků - žákovská portfolia, sebehodnocení, sledování změny, hodnocení pokroku, kam směřuji? Co chci dokázat? A proč to chci dokázat? K čemu mi bude vzdělání?
- učební strategie pedagoga, efektivní styly učení při domácí přípravě - jak se učit?
- Výchova k toleranci, multikulturní výchova, „patronáty“ mezi žáky

Dobrá praxe v PPP

- Reeducace SPU v PPP, programy – KUPOZ, KUMOT, KUPREM, Metoda dobrého startu
- Logopedická péče
- Skupiny „Efektivní styly učení“
- vzdělávání celých pedagogických sborů
- Rodičovské kluby
- Rodinná terapie
- Růstové a podpůrné skupiny
- Skupiny dětí a rodičů s ADHD

Dobrá praxe v PPP

- kazuistické semináře pro pedagogy
- v oblasti preventivního působení:
 - adaptační a kohezivní pobyty,
 - sociometrická šetření v třídních kolektivech,
 - preventivní a intervenční programy
 - zakládání a podpora preventivních týmů na školách

Děkuji za pozornost ...

PhDr. Petra Novotná
Ředitelka PPP úo